

El carrusel de la memòria

Una escena de «La obra».

En un cap de setmana en què els cavallets giraven sense parar a la Devesa, movent-se cíclicament per al gaudi dels més petits, el director i dramaturg Mariano Pensotti va tornar al festival Temporada Alta amb un carrusel escenogràfic, una floritura teatral per reflexionar sobre el poder de la ficció i la desdibuixada frontera entre simulació i realitat. Si en la seva darrera visita al certamen, l'any passat, el creador argentí va plantar a El Canal de Salt dues

escenografies idèntiques per crear un joc de paral·lelismes entre el present i el futur, aquesta vegada hi va instal·lar un enorme artefacte giratori, una estructura circular que no va deixar de girar en els noranta minuts d'espectacle, deixant al descobert alguns elements mentre en tapava d'altres, jugant aquesta vegada amb la importància d'allò que es mostra i el que s'oculta. La fil·ligrana formal, obra de l'escenògrafa Mariana Tirante, és la bastida que sustenta una altra fil·ligrana, molt complexa, però magníficament executada: una obra de teatre dins una obra de teatre dins una obra de teatre. La matrioxca teatral de Pensotti -titulada La obra, és clar- arrenca amb un director de teatre libanès que viatja fins a l'Argentina per treure l'entrellat sobre el misteriós projecte teatral d'un tal Simon Frank, jueu polonès refugiat en un poble a uns 200 quilòmetres de Buenos Aires, i que durant dècades ha representat la història de la seva vida en un gran espectacle en què implica tots els seus veïns. Com si fos La Passió d'Esparraguera, els habitants de la zona participen a l'obra, com a intèrprets, figurants o tècnics, reconstruint una Nova Varsòvia en plena pampa argentina per evocar la tragèdia de l'Holocaust fins que, en un gir inesperat, s'adonen que aquesta gran empresa col·lectiva era en realitat un frau. La obra estira el fil de tot plegat per deixar al descobert les capes de violència que amaguen les societats actuals. Les tensions derivades de la convivència entre els nazis que van buscar refugi al país amb la comunitat jueva més important de Llatinoamèrica se sobreposen a les desaparicions de la dictadura argentina, emmirallant-se en la situació a l'Orient Mitjà, amb la motxilla familiar del director libanès. Pensotti trenca els testimonis i relats de vida narrats pels actors amb fotografies i audiovisuals projectats sobre l'estructura circular, que funciona com una pantalla còncava, per a presentar una ficció en forma de teatre documental que pivota sobre dues idees: que la vida, en el fons, és una representació i que el teatre té un poder transformador sobre les persones, perquè tots els que s'impliquen en el xou de Frank ho fan al màxim, de l'electricista que es posa a la pell d'un oficial nazi i descobreix la foscor dins seu a l'activista d'esquerres que s'oculta dels militars fent d'actriu. Memòria, oblit, realitat i ficció giren i giren sobre l'escenari, com ho feien els cavalls de fireta de les atraccions, simulant una passejada que, en realitat, només era un miratge.

Font del document: <https://www.diaridegirona.cat/cultura/2023/11/08/carrusel-memoria-94371832.html>